

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЕМІНАР ДЛЯ ДОСЛІДНИКІВ ЛІТЕРАТУРИ ФЕНТЕЗИ

Відкриття Центру з дослідження літератури фентезі при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України у червні 2015 р. стало відповіддю на потребу у створенні осередку для фахового спілкування вітчизняних науковців, які працюють у цій галузі. Як демонструє динаміка захисту дисертацій, інтерес до найрізноманітніших аспектів цього метажанру серед українських літературознавців, лінгвістів і культурологів останнім часом стрімко зростає, тож назріла й потреба в обговоренні проблем та в обміні актуальною інформацією й результатами досліджень.

Першим заходом новоствореного центру став семінар “Термінологічні питання у дослідженнях літератури фентезі”, що відбувся 9 жовтня 2015 р. Зустріч об’єднала понад півтора десятки літературознавців із Києва, Кам’янка-Подільського, Львова, Любара, Миколаєва, Полтави, Чернівців. Учасників привітали директор Інституту літератури акад. НАН України *М. Жулинський* та чл.-кор. НАН України *М. Сулима*. Керівник центру д. ф. н. *Т. Рязанцева* у вступному слові ознайомила колег з основними здобутками досліджень літератури фентезі за період 2002–2015 рр. Зокрема, в Україні

з цієї проблематики захищено вже вісімнадцять різнопланових дисертацій, видано посібники для шкіл і вишів, вийшла друком принаймні одна монографія. Проте чимало важливих питань досі не отримали належного висвітлення, зокрема, через брак можливостей для фахового спілкування науковців.

Саме ці проблеми й визначили тематику семінару. Дискутувалися, зокрема, визначення жанрової природи фентезі як такого (жанр, метажанр, модальність), проблеми інтерпретації й імплементації іншомовної термінології, доцільність та правомірність використання у дослідженнях авторських термінів, які зустрічаються у працях Дж. Р. Р. Толкіна, Т. Претчетта та інших письменників. Обговорювалися також шляхи й можливості уніфікації власних імен та назв у дослідженнях, питання періодизації літератури фентезі тощо.

Загальні проблеми термінологічного інструментарію у дослідженнях літератури фентезі окреслила у своїй доповіді співголова центру *Є. Канчура*. Доповіді учасників семінару продемонстрували типові ситуації термінологічних і класифікаційних труднощів, з якими стикаються дослідники фентезійної прози. Зокрема, *О. Тихомирова* на прикладі "Енциклопедії фентезі" Дж. Кюта і Дж. Гранта (1997) показала, що до цих проблем належить не лише брак адекватного перекладу, а й передовсім еkleктичність термінології, властива англomовним дослідженням цього метажанру. *Д. Хохель* переконливо довела, що брак узгодженого розуміння певних англomовних термінів може значно ускладнити завдання дослідника, якому йдеться про необхідність класифікації чи періодизації творів фентезі. Доповідь *В. Яремчук*, подана дистанційно, торкалася проблем тлумачення і використання у дослідженнях термінів, запропонованих Дж. Р. Р. Толкіном та представниками "гуртка Інклінгів" О. Барфілдом і Ч. Вільямсом. Програму семінару органічно доповнила доповідь *Н. Криницької*, присвячена особливостям авторських термінів У. Ле Гуїн. У процесі обговорення доповідей науковці дійшли висновку про необхідність формування літературознавчого лексикону досліджень фентезі і намітили тематику подальших зустрічей, які планується присвятити візуальним вимірам літератури фентезі, її національним варіантам тощо.

Детальніше з матеріалами семінару, зокрема з основними фактами стосовно досліджень фентезі в Україні станом на 2015 р., з програмою і тезами доповідей, зі списком термінів, запропонованих до обговорення, можна ознайомитися на сторінці Центру з дослідження літератури фентезі при Інституті літератури у соціальній мережі Facebook: <https://www.facebook.com/Центр-з-дослідження-літератури-фентезі-1020023134688336/>

Отримано 15 жовтня 2015 р.

*Т. Р.
м. Київ*

